

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

לפני כבוד השופט יאיר זלוגין

התובע: בני קצובר
ע"י עו"ד צוריאל חזי

נגד

הנתבעת: שידורי קשת בע"מ
ע"י עו"ד מוטי ארד ועו"ד נוי מצליח
ממשרד רוטנברג ושות'

פסק דין

לפני תביעת לשון הרע, לפסיקת פיצוי כספי על סך 300,000 ₪ ולמתן צו עשה, אשר יורה על הסרת הסרטון שבמסגרתו פורסמו דברי לשון הרע הנטענים ועל פרסום תיקון והכחשה.

רקע

1. התובע, מר בני קצובר, היה בעבר ראש המועצה האזורית שומרון ולאחר מכן יו"ר ועד מתיישבי יהודה ושומרון וכיום עוסק בפעילות התנדבותית בתחום ההדרכה.
2. הנתבעת, שידורי קשת בע"מ, היא חברה לשידורי טלוויזיה ובעלת אתר האינטרנט "מאקו", שבמסגרתו מפורסמים קישורים לתכניות ששודרו על ידה בטלוויזיה; בנוסף, הנתבעת מפיקה ומשדרת את התכנית "ארץ נהדרת", המשודרת בפריים-טיים החל מחודש נובמבר 2003 ועד היום.
3. עניינה של התביעה דנא הוא במערכון בן 17:4 דקות, ששודר במסגרת התכנית "ארץ נהדרת" ביום 27.2.17 (להלן: "המערכון"). המערכון פורסם גם באתר "מאקו" תחת הכותרת: "ערוץ הכיבוד: הנערים ממעלה טפיוקה – קבלו את היישוב החדש: מעלה טפיוקה" וזמין לצפייה באתר גם כיום (www.mako.co.il) או באמצעות הזנת שם המערכון "ערוץ הכיבוד: הנערים ממעלה טפיוקה" במנוע החיפוש גוגל.
4. המערכון משלב קטעים מקוריים שנלקחו ממהדורת החדשות המרכזית וממקורות אחרים לא ידועים עם קטעים מבוימים שבהם מופיעים שחקני המערכון. הקטעים משולבים לעיתים בצורת שתי וערב, כשפריים אחד הוא מקורי והבא אחריו מבויים וחוזר חלילה.
5. להלן יובא תיאור של המתרחש במערכון, שבמסגרתו נכלל הפרסום מושא התביעה דנא.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

6. המערכון נפתח בקטע מקורי ממהדורת החדשות המרכזית, שבו המגישה, יונית לוי, אומרת את הדברים הבאים: "השעות האחרונות של העימות היו גם השעות האלימות ביותר" ולאחר מכן, מוצג סרטון מקורי שצולם במסגרת פינוי המאחז עמונה ביהודה ושומרון.
7. בתוך כך, מוצג קטע מצולם מקורי שבמסגרתו שואל הכתב בחורים צעירים (האחד חבוש כיפה ושניים אחרים רעולי פנים), אשר לוקחים חלק בהתנגדות לפינוי: "אתם מניחים שיהיה פה פינוי והוא יהיה שקט או שתהיה כאן התנגדות ואלימות?", ואחד הבחורים משיב: "יחסית הוא יהיה פאסיבי, לפינוי הקודם לפחות".
8. לאחר מכן מופיע קטע מבוים ובו שחקני התכנית מופיעים כמתיישבים יהודים המתנגדים לפינוי, ואחד מהם, רעול פנים הלבוש בחולצה שעליה כתוב "יהודי לא מגרגר יהודי" ועוטה כובע של ויקינג עם צמות, כביכול ממשיך את דברי המרואיין הקודם בנוגע לשאלה האם הפינוי יהיה שקט, ואומר: "הפינוי אולי לא יהיה שקט, אבל הוא יהיה על דטט. זאת נדרתי".
9. בהמשך מוצג קטע מצולם מקורי שבו נראים שוטרים מרתקים לקרקע צעיר אשר מתנגד לפינוי, ואותו צעיר אומר לאחד השוטרים: "יש לך חובה מוסרית לשכב איתי פה אזוני". לאחר מכן, בקטע מבוים, השחקן העוטה את כובע הויקינג מוצג כמי שמרותק גם הוא לקרקע, מפציר בשוטר: "תדע אותי, תדע אותי".
10. לאחר מכן, מוצגים קטעי וידאו אותנטיים של התפרעויות אלימות שבהם משתתפים מתיישבים יהודים אשר משליכים אבנים, מנפצים זכוכיות ושמשות של כלי רכב ואוטובוס ומתעמתים עם כוחות הביטחון, בעוד שאנשי כוחות הביטחון פועלים לפינוי המתיישבים בכוח, לרבות באמצעות פיזור גז מדמיע.
11. לאחר הקטע הנ"ל, מופיעה על המסך שקופית שעליה כתוב: "שלושה שבועות לאחר מכן", ואז מוצגים שחקני התכנית כמתיישבים יהודים שלהם סממנים דתיים (כיפה, פאות לחיים וכדומה), אשר לכאורה פועלים כדי להקים ישוב חדש בשם: "מעלה טפיקה", חלף הישוב עמונה אשר פונה ושהתמונות מפינוי, כאמור, הוצגו קודם לכן.
12. או אז, מופיע על המסך אחד משחקני התכנית, אשר מציג עצמו כך: "אני אקנה מחוות טמפורה, בן לגיגית ואחיצואר, היום באנו מכל קצוות הארץ כדי להקים פה בית חדש בארץ ישראל".
13. לאחר מכן, מציג השחקן המגלם את "אקנה" את חברי היישוב החדש לכאורה, כך: "זה דרדאל, הוא הקב"ט שלנו", כשעל המסך מופיע בחור צעיר עם כיפה סרוגה (שאינו משחקני המערכון). דמות זו מוצגת שוב בהמשך המערכון, במסגרת קטע מתוך ראיון שכלל הנראה נערך עמו. בעת הצגת תמונתו של אותו צעיר, מופיע על המסך הכיתוב: "דרדאל – קב"ט".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

14. בשלב זה (דקת 01:05) פונה השחקן המגלם את "אקנה" להציג את התובע כאחד מחברי היישוב החדש, כאשר על המסך מוצגת תמונתו של התובע, עומד על רקע השטחים הפתוחים, והשחקן מציג את התובע כך: "סבא פוגרום שהוא מזגין היישוב" כאשר על המסך מופיע הכיתוב "סבא פוגרום מזגין היישוב" למשך כשתי שניות. זהו למעשה הפרסום שבגיננו הוגשה התביעה דנא. אין מתלוקת כי מלבד התייחסות זו לתובע, לא נזכר או מוצג התובע ביתר המערכון כלל וזה גם המקום לציין כי שמו של התובע לא נזכר או מופיע במערכון.
15. לשם השלמת התמונה והבנת ההקשר הכולל של המערכון, יתואר להלן יתר המערכון. לאחר הצגתו של התובע כ"סבא פוגרום", המשמש בתפקיד "מזגין היישוב", מוצגות דמויות נוספות: שחקן המערכון שמקבל את הכינוי "יהומדף", המתואר כמי שמשמש כ-"שמרדף" היישוב, שחקן מערכון נוסף שמכונה "ארכיב", אשר מתואר כ"מתחתין היום" עם "חביטלי", וכן בחור צעיר שאינו משחקני המערכון ואשר מתואר כראש החווה ושהכינוי שלו "חנמאלי". צעיר זה, "חנמאלי", מופיע גם בהמשך המערכון במסגרת ראיון שנערך עמו וכן מופיע בחלק האחרון של המערכון, בו מוצגים קטעי אמת מתוך חתונה, בהם נראה צעיר זה כחתן השמחה.
16. בהמשך המערכון נראים השחקנים מקימים את היישוב החדש ולאחר מכן משתעשעים בנסיעה בכלי רכב, כאשר חלק מהנערים שוכבים בעת הנסיעה על מכסה המנוע.
17. לאחר מכן, אחד השחקנים אומר: "חשוב לנו לשמור על יחסים טובים עם השכנים שלנו, בעיקר עם הכפר ביד אל סחתיין". בשלב זה מוצג בקטע מקורי ולא מבוים, בחור צעיר עם זקן ופיאות, חבוש כיפה וטלית, המתהלך בגבעות כששני כלבים בקרבתו, מתקרב לבחור צעיר שנחזה להיות ערבי ואומר לו, תוך שהוא מנופף בידו לעברו: "עוד פעם אחת אתה בא לפה, אני הורג אותך".
18. בשלב זה נראה על המסך הבחור שקיבל את הכינוי "דרדאלי" (ושאינו שחקן) אומר: "אפשר לראות שם אפילו את המסגד שלהם שנשרף, ממש לפני כשנתיים", ואז נשאל אותו "דרדאלי" על ידי אדם אשר מראיין אותו: "איך הוא נשרף?" ודרדאל עונה: "אומרים שיהודים הציתו אותו". על כך מגיב המראיין: "מה אתה אומר?" ואילו "דרדאל" משיב: "אני לא יודע". או אז אחד משחקני המערכון ממשיך ואומר בפריים חדש: "לא קשור אלינו, אנחנו באותו זמן היינו בטקס".
19. בשלב זה שואל אחד משחקני המערכון את אותו "ארכיב" אשר אמר להינשא ל"חביטלי": "תגידי מה חביטל עושה? במה היא עוסקת?", ועל כך משיב "ארכיב": "היא מאלפת סוקטורים". לאחר מכן מוצג על המסך סרטון של אישה, לכאורה "חביטלי", רודפת אחר אנשים הנוהגים בטרקטור וצועקת עליהם: "תסתלקו מפה!"; ארכיב ממשיך ומספר: "היא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

יוצאת איתם החוצה כמה שעות, הם מוציאים מרץ, רצים, אוכלים קצת ואז חוזרים". לאחר מכן שואל השחקן השני את ארכיב: "אתה אוהב אותה בכלל?" ועל כך משיב ארכיב: "האמת שרציתי להתייעץ על זה עם חנמאל".

20. בהמשך, נראים "אקנה" ו-"ארכיב" יושבים בתוך מבנה כלשהו ואקנה שואל את ארכיב: "בואנה מה יש למשטרת ישמעאל מאיתנו?" ואז מופיע בפריים אחר הבחור הצעיר (שאיננו שחקן המערכון) אשר קיבל את הכינוי "חנמאל", כשהוא אומר: "אנחנו מקימים גבעות, הקמנו את רמת מגרון, מעוז אסתר, כל מיני מקומות כאלה שמאוד מאוד מאוד מפריע להם". על כך משיב אחד השחקנים: "אז מה בלונג ראן חנמאל?" ועל כך משיב אותו "חנמאל": "לעבור לעבר הירדן המזרחי ולכבוש אותו ולבנות בו". יובהר כי שחקני המערכון נראים אפוא בקטע זה כמראיינים כביכול את חנמאל, הגם שבפועל דבריו נאמרו שלא במסגרת המערכון ונלקחו על ידי עורכי המערכון ממקור אחר ונשתלו כאילו הוא משיב לשאלות שחקני המערכון.

21. לאחר דברים אלה מוצג "ארכיב" כמי שמהרהר בדמינו לגבי "חביטל" ארוסתו, כאשר על המסך מוקרנים קטעי וידיאו מקוריים המראים אישה יהודייה מחטיפה סטירות לחי לאנשים העוטים כאפיה על צווארם ונחזים להיות פלסטינים וכל זאת בליווי מוזיקת רקע בסגנון רומנטי כשלבבות אדומים נעים על המרקע.

22. או אז נראה "ארכיב" מתעורר מהחלום, באמצעות סטירת לחי שניתנת לו על ידי שחקן אחר של המערכון, כשהוא אומר שהוא איננו מעוניין להתחתן עם "חביטל" ומבקש מ"חנמאל" לשאת במקומו את חביטל באותו הערב. "חנמאל" מוצג כמשיב "כן", כאילו הוא אחד משחקני המערכון, הגם שתשובתו זו ניתנה לשאלה אחרת, במסגרת ראיון שנערך עמו ואשר קטעים ממנו נלקחו על ידי התכנית לצרכי שילובם במערכון.

23. בשלב זה מוצגים על המסך קטעים מתחנותם לכאורה של חנמאל וחביטל, כאשר קטעים אלה משלבים קטעי וידיאו מקוריים מתחונה שבה נראה קהל של מתיישבים יהודים רוקדים, לרבות בנצי גופשטיין הידוע כפעיל ימין, בשעה שחלקם אווזים בידיהם כלי נשק (פני חלק מהאורחים אשר השתתפו בחתונה טושטשו עם קטעים מבימים של השחקנים אשר משתתפים לכאורה בחתונתם של "חנמאל" ו"חביטל", החתן בסרטון המקורי הנ"ל הוא אותו בחור צעיר שקיבל את הכינוי "חנמאל" במערכון. כך מסתיים המערכון.

24. בעקבות שיזורו של המערכון, ביום 12.6.17 פנה התובע באמצעות בא כוחו לנתבעת במכתב ובמסגרתו נכתב, בין היתר, כי התובע הוא אזרח ישר ושומר חוק, אשר אין לו כל קשר לפרסום הבלע, כי התובע מעולם לא שימש בתפקיד "מוזגין הישוב" ואינו יודע במה מדובר וכי אף אם מדובר בתכנית סאטירה, הרי שהפרסום פוגע, חסר טעם ואינו מצחיק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

25. בנוסף, דרש התובע מהנתבעת לפרסם לאלתר "באותו אופן ובאותו רייטינג" (כלשון המכתב) תיקון והכחשה וכן הודעת התנצלות, להסיר את הפרסום הפוגע מכל אתרי האינטרנט שבו הוא מופיע ולפצותו לצרכי פשרה בסכום כספי ע"ס 200,000 ₪.
26. ביום 8.1.18, שלח ב"כ התובע מכתב נוסף ובמסגרתו חזר על הדברים שנכתבו במכתב הנ"ל וציין כי ימתין 14 ימים לתגובת הנתבעת בטרם יינקטו כנגדה הליכים משפטיים.
27. ביום 18.1.18 השיבה הנתבעת במכתב ובמסגרתו ציינה כי כלל לא קיבלה את מכתבו הראשון של התובע. לגופו של עניין, טענה הנתבעת במכתבה כי התכנית "ארץ נהדרת" היא תכנית סאטירית והמערכון הוא מערכון סאטירי מובהק, העוסק בתופעת "נוער הגבעות", "תג מחיר" והאידיאולוגיה שבסביבתה צמחו תופעות אלו.
28. כמו כן, במכתבה ציינה הנתבעת כי: "אין ספק שמרשך נכלל בין הדמויות הבולטות במפעל ההתנחלויות לאורך עשרות שנים. מרשך הוא איש ציבור, בין היתר בהיותו כיום יו"ר ועד מתיישבי השומרון והשימוש בדמותו בסאטירה נלווה למעמד זה, שבו בחר מרשך".
29. בנוסף, כתבה הנתבעת במכתבה כי המערכון הוא בן מספר דקות ובמסגרתו מופיעה תמונת התובע, ללא ציון שמו, למשך מעט יותר משניה אחת, בליווי כיתוב הומוריסטי-סאטירי שלא ניתן לייחס לו כל משמעות של לשון הרע.
30. כמו כן, טענה הנתבעת כי גם המשמעות של הכיתוב לצד תמונתו של התובע אינה שלילית באופן מובהק, וכי הביטויים "סבא פוגרום" ו-"מזגין היישוב" הוצגו באופן חיובי, סאטירי והומוריסטי, וזחתה את דרישות התובע.
31. לנוכח תשובת הנתבעת, הגיש התובע ביום 24.1.18 את התביעה דנא, ובמסגרתה עתר לחייב את הנתבעת לשלם לו פיצוי כספי ע"ס 300,000 ₪, להסיר את הסרטון שבמסגרתו פורסמו דברי לשון הרע הנטענים, וכן לפרסם תיקון והכחשה, כמו גם לחייב את הנתבעת לשלם 200 ₪ ליום על כל יום שלא הוסר הפרסום.
32. לטענת התובע, הפרסום הנ"ל גרם לו להשפלה ולפגיעה חמורה בכך שגרם לציבור לחשוד בו כי הוא מעורב במעשים פליליים חמורים כדוגמת איום ברצח, שריפת מסגד ומעשי אלימות שונים, וכי הוא מעולם לא היה מעורב בפוגרום כלשהו, אין לו קשר לאנשים אשר מיוחס להם פוגרום וכי הוא אינו קשור לפעילויות הפליליות הנזכרות במערכון.
33. עוד לטענת התובע, המערכון עולה כדי שקר במפגיע ועודנו מפורסם באתרי האינטרנט של הנתבעת ובאתרים אחרים באמצעות קישור למערכון (לרבות בגוגל, עיתון הארץ, קבוצות חברתיות ועוד) ומסב לתובע ולמשפחתו צער, השפלה ונזקים מתמשכים ועתיד להישאר במדיה הדיגיטלית במשך דורות באופן המנציח את הפגיעה ואת לשון הרע הנטענת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

34. בנוסף טען התובע כי מלבד הפגיעה בכבודו ובשמו הטוב, נגרמו לו נזקים שאינם ניתנים לכימות, הבאים לידי ביטוי בכך שהוא מוזמן פחות מבעבר להרצאות ולהדרכות (תוך פגיעה נוספת בכבודו) בתחום פעילויות ההסברה הציבורית לסובלנות ושליטת פגיעה בגוף ורכוש; כי הנתבעת פרסמה את הפרסומים הנ"ל במטרה לפגוע (ולמצער ברשלנות); וכי הפרסום עולה כדי הפרה של חוק יסודי: כבוד האדם וחירותו.
35. ביום 11.3.18 הגישה הנתבעת כתב הגנה ובמסגרתו טענה, בין היתר, כי קשת היא הבעלים של אתר "מאקו" בלבד ואין לה שליטה על דברים שפורסמו באתרים אחרים; כי מדובר במערכון בן מספר דקות, שבו הוצגה תמונת התובע למשך שניה אחת וללא כיתוב שמו; כי רק בחלוף ארבעה חודשים מפרסום המערכון פנה התובע לראשונה לנתבעת במכתב שלא הגיע אליה וכי התובע המתין כחצי שנה נוספת עד להגשת התביעה, באופן המעיד על כך שמדובר בתביעת השתקה קלאסית; כי פרסום המערכון אינו עולה כדי לשון הרע כי אם סאטירה החוסה תחת הגנתו של חופש הביטוי, בפרט משמדובר באיש ציבור, וכי המערכון לא התיימר להציג ייצוג ריאליסטי של המציאות ולא כוון כלפי התובע באופן אישי.
36. עוד לטענת הנתבעת, שמו של התובע נקשר פעמים רבות בקשר עם הטפה לפעולות אלימות מסוג "תג מחיר" ובנסיבות אלה, התייחסות לתובע כאל "סבא פוגרום" אינה פוגענית ובלתי מידתית; כי בניגוד לטענת התובע, המערכון אינו מציג אותו כמי שמבצע באופן אישי פעולות אלימות; כי הביטוי "מזגין היישוב" הוא חסר משמעות ועל כן הביטוי היחיד הרלוונטי לתביעה זו הוא "סבא פוגרום" וכי גם ביטוי זה אין משמעו כי התובע מואשם בביצוע פוגרום וייתכן כי הוא נפל קורבן לפוגרום או צאצא של מי שעברו פוגרום; וכי המערכון המשוחק לא כלל קטעים אלימים אלא הומוריסטיים בלבד, וכי הקטעים האלימים היו קטעי מקור שלא שודרו בסמיכות לתמונת התובע.
37. בנוסף טענה הנתבעת כי סכום התביעה ע"ס 300,000 ₪ הוא סכום מופרז שלא פורט והחורג מהפיצוי הסטטוטורי הקבוע בחוק ומשכך מדובר בפיצוי הטעון הוכחת נזקיו של התובע – דבר אשר לא נעשה, וכי ככל שנגרם לתובע נזק, הרי שהדבר נובע מהשיחוי שבו נקט התובע עד להגשת התביעה, וכי לתובע אשם תורם מלא, לרבות בשל אי הקטנת נזקיו. לאור זאת, עותרת הנתבעת לדחיית התביעה ולחיוב התובע בשכ"ט עו"ד והוצאות.
38. ביום 8.9.19 התקיים דיון ההוכחות בתיק והעידו לפני התובע וכן מר ניר זהבי, המשמש כעורך התכנית "ארץ נהדרת". הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

דיון

39. כאמור, המערכון עוסק בנוער הגבעות בשטחי יהודה ושומרון ומציג את התובע כחבר היישוב החדש והדמיוני, ששמו "מעלה טפיוקה ב", שמוקם במסגרת המערכון על ידי שחקני המערכון, לכאורה כהמשך לפינוי המאתז "עמונה".
40. התובע מוצג כאמור כ"סבא פוגרוס", שתפקידו ביישוב החדש הוא "מזגין היישוב". מדובר בקטע קצר בן 1-2 שניות, שבו מופיע התובע על רקע שטח פתוח לכאורה באזור יו"ש ושלצדו מופיעים הכיתובים "סבא פוגרוס" ו-"מזגין היישוב" (ללא ציון שמו), וזהו למעשה המופע היחיד של התובע במסגרת המערכון. כמו כן, כאמור, שמו האמיתי של התובע לא נזכר או מוצג במערכון.
41. לטענת התובע, לא הייתה הצדקה לשלבו במערכון, ודאי שלא בתור אב רוחני העומד מאחורי הפעולות המוצגות במערכון ובהן גילויי אלימות כלפי רכוש וגוף, ולכנותו בביטוי הקשה "סבא פוגרוס" או בביטוי התמוה, כלשונו, "מזגין היישוב".
42. מנגד, לטענת הנתבעת, מדובר במערכון סאטירי החוסה תחת חופש הביטוי וכי ממילא הייתה הצדקה עניינית לשלב את התובע במערכון לאור מעמדו בתנועת ההתיישבות בשטחים ולאור התבטאויותיו הקודמות בנוגע להתיישבות בשטחים ופעולות "תג מחיר".
43. הדיון בשאלה האם מערכון סאטירי עולה כדי לשון הרע, הוא דיון שנערך בשלב ההתחלתי, שבו על בית המשפט לקבוע, האם כלל מדובר ב"לשון הרע", כהגדרתו של מושג זה בחוק.
44. בהתחשב בטענות התובע שבמסגרתו הוא ניער חוצנו מהמעשים האלימים (אותם הוא גם מגזיר פליליים) הנחזים במערכון, הקביעה במקרת דנא האם מדובר בסאטירה שעברה את הגבול ועולה כדי לשון הרע תלויה בשאלה עד כמה קשור התובע לאירועים והרעיונות המוצגים במערכון והאם מידת הקשר שלו אליהם, ככל שקיימת, היא כזו אשר הצדיקה את שילובו במערכון.
45. הדיון בעניין זה ייערך באופן שבו תחילה אבחן האם הייתה הצדקה לשלב את התובע במערכון בכלל, וכ"אב רוחני" ("סבא") של הקבוצה המופיעה במערכון בפרט, וזאת על רקע הרעיונות המובאים בו, ולרבות כינויו של התובע כ"מזגין היישוב".
46. לאחר מכן ייערך דיון נפרד בשאלה האם תוספת המילה "פוגרוס" למילה "סבא", היה בה משום הגדשת הסאה, או שמא גם עניין זה נותר בגדרי הסאטירה הלגיטימית, שאינה בגדר לשון הרע, כפי שייקבע על ידי להלן לגבי עצם שילובו של התובע במערכון.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

שילוב התובע במערכון בכלל והצגתו כ"אב רוחני" של שחקני המערכון בפרט לרבות כינויו כמי שמשמש בתפקיד "מוזגין היישוב"

47. כאמור, במסגרת המערכון הוצגו קטעי וידאו מקוריים, שכללו דיווח חדשותי בדבר אלימות בקשר עם פינוי המאחז "עמונה", לרבות שבירת חלונות של כלי רכב, סרטון מקורי שבו מתיישב צעיר מותהלך על הגבעות ומתקדם לערב נער פלשתינאי ומאיים עליו.
48. כמו כן, מוצג במערכון ראיון אמת עם בחור צעיר שמכונה במערכון "דרדאלי", ביחס לשריפת מסגד. בנוסף מוצג סרטון שבו נזרקו אבנים על כוחות הביטחון וסרטונים שבהם נראית אישה מגרשת תושבים ערבים מהמקום וכן אישה אשר מחטיפה סטירות למי שנחזים להיות פלסטינים.
49. כלומר, מדובר בעיקר באלימות כלפי רכוש ואילו הקטעים אשר עוסקים באלימות כלפי גוף הם ברף הנמוך ביותר של המדרג שקיים בעניין זה, ואין מדובר באלימות קשה.
50. קטעי אמת אלה שולבו במערכון עם קטעי וידאו מבוימים, שבהם השתתפו שחקני המערכון במעין "שתי וערב" של קטעי וידאו. בחלוף כדקה מתחילת המערכון, הוצגו כאמור הדמויות אשר לכאורה היו מעורבות בפינוי האלים של המאחז עמונה ואשר מתעדתות להקים יישוב חדש חלף המאחז שפונה, בשם הדמיוני "מעלה טפיוקה ב".
51. כאמור, מתוך הדמויות שהוצגו במערכון, שלושה הם שחקני התכנית ולצדם מופיעות שלוש דמויות נוספות, שאינם שחקנים, ואשר שולבו על ידי התכנית במערכון על דרך של שימוש בקטעי וידאו מקוריים: דמות אחת היא הדמות שכונתה "דרדאלי", הדמות השנייה כונתה "חנמאלי" וכן התובע, אשר קיבל את הכינוי "סבא פוגרום - מוזגין היישוב".
52. הצגת הדברים בצורה זו מובילה למסקנה כי התובע הוא חבר הקבוצה המוצגת במערכון, ואף ראש הקבוצה ("סבא"), אשר נטלה כביכול חלק בהתנגדות לפינוי המאחז עמונה ואשר מקימה כעת יישוב חדש חלף המאחז שפונה, והדבר מתחדד גם לנוכח העובדה שמבין חברי הקבוצה הצעירים שהוצגו במערכון, התובע הוא האדם המבוגר היחיד.
53. כאמור, לטענת התובע, הצגת תמונתו בצורה זו ובסמיכות לקטעי האמת ששולבו במערכון ואשר כללו דיווח חדשותי אותנטי בדבר אלימות וסרטונים המתעדים אלימות כלפי רכוש וכלפי גוף, עולה כדי לשון הרע וגרמה לו להשפלה ולפגיעה חמורה ולחדשות כלפיו מצד הציבור כאילו הוא מעורב בפעילויות חמורות אלה. בנוסף טען התובע כי לא הייתה כל הצדקה לשלבו במערכון היות שאינו קשור לשום פעילות פלילית המוזכרת במערכון ואינו מכיר אף אחת מהדמויות שהופיעו במערכון (שאותן מכנה התובע "כהניסטים קיצוניים").

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

54. אולם לטענת הנתבעת, התובע הוא דמות ציבורית ידועה בהיותו פעיל פוליטי ואחד מן האבות המייסדים של תנועת ההתיישבות ביו"ש, ועל כן זכה בכינוי "סבא" אשר החליף את הביטוי "אב רוחני", וכי הדברים הובאו בצורה סאטירית ואינם עולים כדי לשון הרע. כמו כן לטענת הנתבעת, ועד מתיישבי יהודה ושומרון, שהתובע היה יושב הראש שלו, מוכר כמי שמעורב בחסותה לביצוע פעולות המכונות "תג מחיר".

55. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובחומר הראיות המצוי בתיק, נחה דעתי כי הוכח קשר, ברמה הנדרשת, בין התובע ולבין סוג האירועים והרעיונות שהוצגו במערכון. לפיכך, אין פגם חוקי בשילוב התובע במערכון, לרבות כ"אב רוחני" וזאת בהתחשב בכך שמדובר במערכון סאטירי, ולא בפרסום שמתיימר לייחס לתובע מבחינה עובדתית השתתפות או אחריות לאירועי האמת הספציפיים ששולבו במערכון. על כן, אין מקום לקבוע כי המערכון מהווה פרסום לשון הרע כלפי התובע (כאמור, בדיקת הווקיות של השימוש במילה "פוגרום" תיבחן בנפרד).

הקשר של התובע להתיישבות ביהודה ושומרון, להתנגדות לפינוי יישובים ולפעולות מסוג "ערבות הדדית" או "תג מחיר"

56. כפי שיפורט בהרחבה להלן, מצאתי בתומר הראיות שהוצג לפניי ראיות הקושרות את התובע מבחינה אידיאולוגית ואחרת, גם אם לא אישית במובן של השתתפות אישית באירועים מסוג זה, לאירועים מהסוג שהוצגו במערכון. קשר זה הוא ללא ספק הדוק מספיק כדי לשלב אותו במערכון הסאטירי המדובר, העוסק כאמור בנוער הגבעות, התנגדותם לפינוי יישובים, הקמת יישובים חדשים על ידם וביצוע פעולות המכונות "תג מחיר".

57. ראיות אלה הן: דברים שהתובע עצמו אמר בראיונות שונים שנתן לכלי התקשורת; דברים שנכתבו על התובע בתקשורת ואשר התובע לא יצא כנגדם בזמנו וגם לא עד הגשת התביעה הנוכחית; הודעות שפורסמו מטעם הוועד שהתובע כיהן כיו"ר שלו, חלקן הודעות ששמו של התובע מופיע עליהם כמי שערך את ההודעה יחד עם אחרים ודברים שאמר התובע עצמו בחקירתו הנגדית בתיק דנא, וחכל כפי שיפורט להלן בהרחבה.

58. התובע כיהן במשך שנים רבות במשרות ציבוריות ובחן ראש המועצה האזורית שומרון (1981-1993), יו"ר ועד מתיישבי השומרון (עמותה שהוקמה בשנת 2008 ואשר התובע כיהן כיו"ר שלה עד תחילת שנת 2014 לערך, כשלוש שנים לפני הפרסום מושא התביעה), חבר מזכירות "גוש אמונים" וכן חבר כנסת מטעם מפלגת התחייה וחבר סיעת תקומה במפלגת האיחוד הלאומי.

59. במסגרת חקירתו הנגדית, הודה התובע כי הוא נמנה על הדמויות המובילות בהקמת תנועת ההתנחלות בשטחים (פרוטי 8.9.19, עמ' 6, ש' 4-13) וכי השתתף בסרט "המתנחלים" ששודר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

- ב-י"ס דוקוי" (פרוט' 8.9.19, עמ' 6, ש' 4-7). בנוסף, התובע התראיין בנושא ההתיישבות בשטחי יו"ש בהזדמנויות שונות (כפי שיפורט בהרחבה להלן).
60. כלומר, מדובר בדמות ציבורית מרכזית ומוכרת היטב בתנועת ההתיישבות בשטחי יו"ש ואין מדובר במי ששמו נקשר "סתם" למערכון, ועל כן שילובו של התובע במערכון העוסק בהתיישבות בשטחים ובהתנגדות לפינוי יישובים היא טבעית ואינה בלתי סבירה בנסיבות העניין.
61. גם מר זהבי, המצהיר מטעם הנתבעת, העיד בהקשר זה כי "... בגלל שאנחנו לא תכנית תחקירים ולא תכנית חדשות, אנחנו זואגים שיהיה תמיד איזשהו קשר, גם אם רעיוני, לדמות שמופיעה במערכון לנושא המערכון" (פרוט' 8.9.19, עמ' 25, ש' 24-25), ואכן קיים קשר בין התובע לנושא המערכון.
62. כך גם בנוגע להצגתו של התובע כאב או סב רוחני של מתיישבים צעירים ביו"ש. כאמור, התובע הודה כי הוא נמנה על ראשי התנועה (פרוט' 8.9.19, עמ' 6, ש' 12-13), ובנוסף, הוכח לפניי כי התובע נתפס כ-"אב רוחני" בתנועת ההתיישבות ביו"ש, וזאת בין היתר על רקע אסמכתאות שונות בדמות כתבות עיתונאיות ופרסומים שונים שצירפה הנתבעת לכתבי טענותיה, כפי שעוד יפורט.
63. ודוק: למעט כתבה אחת שהתובע התנגד להגשתה מהטעם שהיא לא גולתה במסגרת הליכי גילוי המסמכים (ושאליה אתיחס באופן נקודתי בהמשך פסק הדין), התובע לא התנגד לקבילותן של יתר הכתבות והפרסומים אשר הוגשו על ידי הנתבעת מן הטעם שמדובר בעדות מפי השמועה ועל כן הן מתקבלות כראיה בתיק.
64. בראיון עיתונאי שהעניק התובע לאתר nrg של העיתון מעריב (נספח 3 לתצהיר הנתבעת), נכתבו הדברים הבאים: "אחרי שנים של אכזבות ממועצת יש"ע, בני קצובר חוזר להנהיג ועד שמתכוון להיאבק בפינוי התנחלויות 'בלי הגבלות'..."
65. התובע עצמו מצוטט במסגרת ראיון זה כאומר: "כאן בשומרון, העסק שונה. אני חושב שהרקורד שלנו מדבר בעד עצמו. היום זה עניין לספרי ההיסטוריה, אבל אני חושב שכולם יודעים שלנו אין אופי מתקפל. אנשים מכירים אותי".
66. בהמשך לדבריו אלה של התובע, נכתבו הדברים הבאים: "ואנשים באמת מכירים אותו, חלקם אפילו מפחדים. קצובר האיש בעל הזקן הקצר ותווי הפנים המחודדים והמוכרים, יודע שהשנים הקנו לו מעמד מיתולוגי בקרב הנהגת המתנחלים בשומרון. אבל מי שישב במלון פארק בחברון, נאבק על סבסטיה, והיה ממקימי גוש אמונים, מרש לפני 15 שנה ממועצת יש"ע לאחר ששבע אכזבות ממנה. מאז ישב בביתו שבאלון מורה, והיווה מוקד לעלייה לרגל ולנוסטלגיה".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

67. בהמשך הראיון דובר על פרישתו של התובע מהחיים הציבוריים ועל כך ששב לפעילות ציבורית בעקבות קריאות ולחצים שהפעילו עליו חסידיו: "אז הגיעו הקריאות שביקשו ממנו לעמוד בראשו של ארגון לוחמני חדש – 'ועד הפעולה בשומרון'; והתובע צוטט כך: "האמת היא שתמיד ידעתי שאני אחזור מתי שהוא... הם הפעילו עליי הרבה לחצים..."
68. כמו כן, בכתבה זו נכתב גם כי "בהיעדר מנהיגות חדשה, נאלצו במועצת יש"ע המתחדשת לחזור למקורות ולפנים המוכרות. כשקיבל קצובר את הפנייה לעמוד (השגיאה במקור) בראש ועד הפעולה שבשומרון, היה צריך לחשוב מעט. בכל זאת, הוא כבר בן 61, אב לשבעה וסב ליכול מזה נכדים. במהלך השנים שחלפו הוא לא שקט על שמריו, ותמיד נתן עצה כשביקשו. הוא עמד מאחורי המאבק על חומש... אבל ברוב הזמן, הוא העדיף שלא להיות מעורב."
69. זאת ועוד, במסגרת ראיון זה סיפר התובע כי היה נחוש לפרוש וכי השתדל להיעלם, אך לדבריו "13 שנה הייתי ראש מועצת שומרון, זה הספיק לי. אני לא נולדתי להיות ראש מועצה ואני לא פוליטיקאי. לא תמיד הייתי שבע רצון מממשיכי הדרך... אבל הנימוקים שלהם היו חזקים, לאור העקירה של גוש קטיף, והפעם אני אעשה כל מה שאפשר. הבינו שמוכרחים רוח אחרת. מנהיגות שהוכיחה את עצמה..."
70. הנה כי כן, מלבד הודאתו של התובע במסגרת חקירתו הנגדית בדבר מעמדו כדמות מובילה בתנועת ההתיישבות בשטחים, ניתן לראות כי התובע נתפס כ"מנהיג" בעל "מעמד מיתולוגי בקרב הנהגת המתנחלים בשומרון" אשר ביתו מהווה "מוקד לעלייה לרגל" ושאליו פונים כדי להתייעץ, והתובע אף מעיד על עצמו כי הוא הוביל "מנהיגות שהוכיחה את עצמה" ועל כן הפצירו בו חסידיו לשוב לחיים הציבוריים.
71. זאת ועוד, מעיון בראיונות הנ"ל, עולה כי התובע היה מעורב בפעולות מחאה בקשר עם פינוי ישובים בשטחי יו"ש, בדומה לקו העלילה המובא במערכון. כך לדוגמא, במסגרת הכתבה באתר nrg אמר התובע את הדברים הבאים: "די לחיבוקים, בממסד של היום לא נותנים פייט או מאבק. לא הביאו אותי לכאן להתייף"; "המטרה שלי היא ללכד 150 אלף יהודים שיתנגדו לפינוי. אם נהיה ביחד, תהיה לנו עוצמה שלא יוכלו לעמוד בפניה..." ; בנוסף אמר התובע כי "אנחנו מגיבים מעתה באופן פעולה נרחב לכל פינוי של קראוון... תמיד תהיה לנו פעולת מחאה בתגובה, ויש לנו קשת רחבה של דברים לעשות. המסד הוא ששום פינוי לא יעבור ללא תגובה, ותאמיני לי, זה גורר הרבה מאוד מאמצים מצד המשטרה והצבא."
72. בנוסף, צוטט התובע כך: "אפשר לעמוד עם שלט ליד הצומת, אבל מי יודע, אולי השלט יעבור פתאום למרכז הכביש ויחסום אותו! אפשר גם להבעיר צמיגים. יש משהו יחסית חדש שאנחנו עושים, בו אנחנו יושבים ישיבות מחאה מול הבסיסים של החטיבות. לפעמים רק יושבים, לפעמים חוסמים את הדרך לעוברים ושבים, אבל זה רק כדי להעביר מסר. ואפשר גם לקיים עצדה לעבר כפר ערבי. את זה אני פחות ממליץ, אבל להיכנס לכפר ערבי זה גם אפשרי."

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

73. עיינו הרואות כי התובע עצמו הודה כי עמד מאחורי פעולות מחאה בקשר עם פינוי יישובים ביו"ש (ובאתר nrg נכתב באופן ספציפי כי התובע עמד מאחורי ההתנגדות לפינוי היישוב "חומש"), על דרך של התנגדות והפרעה לכוחות הביטחון לפנות את היישובים, ומדובר בפעולות דומות (אם לא זהות) למרבית הפעולות אשר הוצגו במסגרת המערכון.
74. לפיכך, הצגתו של התובע כאב רוחני של קבוצת מתיישבים צעירים ביו"ש, אשר עוסקת בהקמת יישובים ומאחזים בשטחי יו"ש ומתנגדת לפינוי יישובים, לרבות על דרך של עימותים עם כוחות הביטחון בהקשר זה, איננה "תלושה מן המציאות", אלא עולה בקנה אחד עם פועלו של התובע ועם התבטאויות שונות שלו בהקשר זה ממש.
75. אלא שלטענת התובע, הצגת הדברים במערכון חוטאת למציאות במובן זה שהוצגו במערכון אירועי אלימות אשר התובע לא נטל בהם חלק ואשר מציגים את התובע כאדם אלים הגם שהוא אינו קשור לשום פעילות פלילית המוזכרת במערכון.
76. בהקשר זה, הפנתה הנתבעת לפרסומים שונים אשר מהם עולה לשיטתה כי התובע עודד או תמך בפעולות אלימות. אתיחס לפרסומים אלה בהרחבה להלן.
77. ראשית, במסגרת כתבת תחקיר שפורסמה בעיתון "7 ימים" ביום 6.1.12, שכותרתה "היד שמנענת את ההריסה" (נספח 2 לתצהיר הנתבעת) ואשר עוסקת בפעולות 'תג מחיר', נכתבו, בין היתר, הדברים הבאים: "אחרי הבחירות (לראשות המועצה האזורית – י"ד) יזם מסיקה הקמת גוף חדש בראשות קצובר, שיפעל במקביל למועצה. מטרת הגוף היא להיאבק בתכניות מדיניות של הממשלה ולעבוד 'מהגנה להתקפה' כדי להקשות את האכיפה במאחזים לא חוקיים. 'הסתיו הרדימנות הפוליטיות, העקירות והמינויים' הם מכריזים. הגוף, שהוקם כעמותה, נקרא 'ועד מתיישבי השומרון' והוא הגורם המרכזי שיזם וקידם את המדיניות שהיום ידועה כ'תג מחיר'. מסיקה נכנס לתפקידו כראש המועצה בתחילת 2008. זמן קצר אחר כך הקים קצובר את העמותה החדשה, ומסיקה החל להזרים לה מאות אלפי שקלים. בשנה הראשונה הסכום שהועבר לה עמד על 580 אלף שקל".
78. עוד נכתב בכתבה זו כי: "ראש ועד מתיישבי שומרון, בני קצובר, סירב השבוע להתייחס לשאלות שהוצגו לו בעניין זה (בעניין פעולות 'תג מחיר' – י"ד) ואמר ש'התקשורת מגזימה בעיסוק בנושא 'תג מחיר'. הוא הבהיר שלא יגנה את המבצעים או יתמוך בהם, אך אמר שאם יהיה בידינו מסמך המראה שהוועד בראשותו קרא לשריפות אחרי מינוי בית יהודי, יסכים להתייחס לנושא. אבל אחרי שהקראנו לו מה נרשם במודעות ה'עדכונים' והסברנו מה התרחש בשטח, הוא התחרט והבהיר שהוא לא מעוניין להגיב, 'אם זה מה שאתה מבין', הבהיר קצובר, 'אין לי מה לומר'. עוד נכתב בכתבה זו כי: "כשמדובר במגיעה באזרחים פלסטינים, נראה שמבחינת מסיקה, כמו קצובר, גינוי פומבי אינו פשוט".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

79. כמו כן נכתב בכתבה זו כי מר מסיקה – ממנהיגי המתיישבים, דרש לחקור את פעולות 'תג מחיר' ועל כך נכתב כי: "פרטים נוספים יכול היה מסיקה לגלות כשקצובר התראיין לביטאון 'ארץ ישראל שלנו', שמופץ בישובי המועצה. זהו ביטאון הבית של הסיעה בראשות ח"כ מיכאל בן-ארי, חבר מפלגתו של קצובר. השניים שייכים לאיחוד הלאומי ובן-ארי כבר אמר בעבר שהוא רואה את עצמו מי שימייצג את הרב כהנא". קצובר העניק באותה עת ראיון לביטאון שכותרתו 'מטרתנו ליצור הרתעה', ולפי הפרסום הסביר אפילו איך מנגנון הוועדים אמור לעבוד. השיטה היא 'לבנות תאים בתוך היישובים', אמר, 'שיהיו מוכנים למאבק'. קצובר ציין שהוועד עוסק בעיקר בנושאי הסברה ודעת קהל, אבל זה לא כל מה שאמר, 'אני מציע לא לנסות אותנו', הזהיר, 'נגמרו המשחקים... הציבור מבין שדבר ראשון צריך לייצר הרתעה'."
80. בנוסף נכתב בכתבה כי: "גורם בכיר במועצת יש"ע מסר לנו שב-26.7.2010 שמע אישית את קצובר מארגן חסימות של כ-15 צמתים, בתגובה להרס קראון גבעת רונן. קצובר נשאל באותו יום איך ייתכן שהוא, כראש ארגון רשמי, מארגן הפרות סדר כאלו, וטען שהוועד עצמאי לחלוטין ואינו תלוי בממסד' ואינו יונק ממנו'."
81. ניתן לראות כי כתבת התחקיר הנ"ל קושרת בין התובע וועד מתיישבי השומרון שבראשו עומד התובע לבין פעולות 'תג מחיר', והתובע צוטט כמי שאומר כי מטרתו היא "לייצר הרתעה" ושלח מסרים מאיימים לכאורה כדוגמת "נגמרו המשחקים" וגם "אני מציע לא לנסות אותנו". כמו כן, הגם שהתובע לכאורה סירב לתמוך בפעולות "תג מחיר", הוא גם סירב לנגותן.
82. בנוסף, במסגרת הכתבה שפורסמה באתר ynet ושאליה התייחסתי לעיל (נספח 3 לתצהיר הנתבעת), צוטט התובע אומר את הדברים הבאים: "די לחיבוקים, בממסד של היום לא נותנים פייט או מאבק. לא הביאו אותי לכאן להתייף", וכי "ועד פעולה (שבראשו עמד התובע – י"ד) יכול להרשות לעצמו מה שאע חרים (צ"ל אחרים – י"ד) לא יכולים. אין עליי הגבלות, למרות שהכל נעשה בשיתוף פעולה", וכי "אנחנו הפסקנו להיות שק החבטות של הממשל".
83. עוד אמר התובע במסגרת כתבה זו כי: "אפשר לעמוד עם שלט ליד הצומת, אבל מי יודע, אולי השלט יעבור פתאום למרכז הכביש ויחסום אותו? אפשר גם להבעיר צמיגים... ואפשר גם לקיים צעדה לעבר כפר ערבי. את זה אני פחות ממליץ, אבל להיכנס לכפר ערבי זה גם אפשרי".
84. בתגובה לכך אמר הכתב לתובע כי לרוב צעדה לעבר כפר ערבי מסתיימת באלימות קשה ובהתנכלות לפלסטינים והזכיר אירוע שאותו כינה הכתב "מסע הנקמה ליד יצהר" המתייחס לתגובת המתיישבים לדקירת ילד בן תשע וניסיון להצית בית ע"י מחבל. על כך השיב התובע: "זאת עוד דוגמה לאירוע שיצא לגמרי מפרופורציות. מסע נקמה? התקשרות עשתה כאן מעשה נבלה. קראו לזה לינץ', פוגרום אפילו. זה פוגרום! איך אף אחד לא שם לב שדקרו ילד בן תשע, ומשפחה שלמה כמעט נשרפה, את זה אף אחד כבר לא זוכר".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

85. בהקשר זה יצוין כי כאשר נשאל התובע במסגרת חקירתו הנגדית לגבי אמירתו בנוגע לצעדות לעבר כפרים ערביים, השיב: "אם תשים לב, שורה לפני יש מסר הפוך, אפשר לקיים צעדה לעבר כפר ערבי ואת זה אני פחות ממליץ", וכנשאל התובע האם גם אפשר להיכנס לכפר ערבי, השיב: "זה דבר שלא אמרתי, לא הגיוני, אמילו צעדה לעבר אני לא ממליץ. זה סוג סגנון. קל וחומר כניסה לכפר ערבי. אם אתה חושב שכל דבר ציטטה אותו נכון, ממש לא נכון. גם לא הגיוני, גם לא תואם את השורה הקודמת". אלא שכאשר נשאל התובע מדוע לא ציין בתצהירו כי דבריו הוצאו מהקשרם השיב: "לא הייתי ער לזה. יש פה עוד ציטטות נוספות" (פרוט' 8.9.19, עמ' 11, ש' 13-23).

86. זאת ועוד, במסגרת הכתבת הנ"ל, אמר הכתב לתובע: "הם (המתישבים – י"ד) תועדו כשהם יורים תחמושות חיה לעבר הכפר", ועל כך השיב התובע: "היו יריות, נכון. אבל הן היו באוויר. הדבר היחיד שהיה זה שזרקו אבנים. וגם, רק על שמשות, לא על אנשים. אלו אבנים שאנשים זורקים רק על המעטפת של הכפר, והיא פוגעת בשמשות, או בתריסים, אולי בכלי הרכב. זאת פעולה סמלית יותר מאשר דבר אחר. שאנחנו נשתוק על דבר כזה? אם את שואלת אותי, המסר היה חלש מדי. אבל בעיקרון, אני לא ממליץ להיכנס לכפרים ערביים. אם כל מה שעושים זה לפגוע בשמשות, אז עדיף לא לעשות את זה בכלל. זה לא שווה. מבחינת הכפר הערבי, זה לא יצר שום הרתעה. הם צחקו כל הדרך אל הבנק, נישאים על גבי התקשורת הישראלית. כל הסיפור הזה מגוחך".

87. הכתבת ממשיכה בדברים הבאים: "קצובר אמנם מתנגד, לדבריו, לפגיעה מיזית בערבים, אבל נאחז בעיקר בנימוקים תועלתניים: 'זה בכלל לא מועיל', הוא אומר. 'האמת היא שפגיעה בערבים, זה לא עסק. אני חושב שכשתוקפים אותך אתה צריך לתקוף בחזרה. להגיב כן, לנקום לא"'. כמו כן, כאשר שאל הכתב את התובע מה ההבדל, השיב התובע: "מישהו יכול לפרש נקמה בלהרוג ערבי, וגם לפגוע בו כשהוא בכלל לא קשור. אבל אם ערבי יתגנף ויתקוף אותי למשל, יש לי את כל הזכות והחובה להגיב בחזרה". לאחר מכן נשאל התובע מה דעתו לגבי המקרה שבו מתנחלים פצעו קשה ילדה פלסטינית, ועל כך השיב: "טוב, סיפור כזה הוא לא רצוי. זה לא טוב, זה לא נכון. זה לא תפקידנו ואנחנו לא מתיימרים להחליף את חיילי צה"ל".

88. ולבסוף אמר התובע במסגרת ראיון זה: "אני לא יכול לשלוט על הילדים, אני לא משלה את עצמי. אני יכול לכבד אותם עד גבול מסוים, אבל אני לא בעל הבית שלהם. אני יכול להבין את מה שהם עושים, אבל זה לא אומר שאני מסכים איתם. ההבדל בין הדור שלהם לדור שלנו הוא שאנחנו ידענו לקבל סמכות מוחלטת. לנו היו קווים אדומים, נגיד בכניסה לכפרים ערביים, ידענו לפגוע רק ברכוש ולא באנשים. הדור הזה חלף. הם מרגישים לבד, שבאים לרצוח בהם ואנחנו הופכים ומציגים המוך את כל התמונה. במצב שכזה אני יכול להבין אותם. אי אפשר להגיד שהם לא הצליחו לייצר הרתעה מפניהם, גם בקרב הפלסטינים וגם מכוחות הביטחון, אבל כיוון כזה לא יכול להניב פירות".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

89. מנגד במסגרת חקירתנו הנגדית הכחיש התובע את הדברים הנ"ל: "הניסוח הזה למיטב הכרתי וזכרוני לא נכון, אני יודע איך אני מתבטא, אני תקפתי את התקשורת שעושים עניין מזה שזרקו אבנים, מול ניסיון רצח...אני תקפתי את התקשורת ולא את אנשי יצהר על מה שעשו, הקפדתי בכל מילה לא לתת להם פתח שמה שעשו היה מעט מדי" (פרוטי 8.9.19, עמ' 12, ש' 1-8).
90. מעיון מדוקדק בדברי התובע ניתן לראות כי התובע למעשה מנסה לאחוז במקל משני קצותיו: מחד גיסא, התובע מנסה להצטייר כאדם מתון, אשר "פחות ממליץ" להיכנס לכפר ערבי וכמי שמעודד פגיעה ברכוש אך לא בגוף, בבחינת פעולות סמליות בלבד בדמות יריות באוויר, זריקת אבנים רק על שמשות והמעטפת של כפר ערבי ומסביר כי הוא אינו תומך בנקמה, אלא אך בהגנה עצמית כביכול, וכי פגיעה בילדה פלסטינית היא בלתי רצויה.
91. מאידך גיסא, בדבריו של התובע קיימים מסרים שונים בתכלית. כך לדוגמא, צוטט התובע כמי שאומר שהפעולות הסמליות בדמות ידוי אבנים הובילו ל"מסך חלש מדי" וכי "אם כל מה שעושים זה לפגוע בשמשות, אז עדיף לא לעשות את זה בכלל. זה לא שווה. מבחינת הכפר הערבי, זה לא יצר שום הרתעה".
92. כלומר, המסר העולה מדברים אלה הוא כי יש לבצע פעולות אגרסיביות יותר מאשר ידוי אבנים ופגיעה ברכוש וזאת על מנת לייצר הרתעה כלפי הפלסטינים. כמו כן, התובע אינו אומר כי פגיעה בערבים היא פסולה מבחינה מוסרית או חוקית, אלא אומר כי אין טעם לפגוע בערבים משום ש-"זה בכלל לא מועיל", הווה אומר שאם היה "מועיל" לפגוע בערבים, אזי אולי הייתה לכאורה הצדקה לפגוע בהם פגיעה פיזית.
93. גם אמירתו של התובע ביחס לנוער הגבעות שלפיה "אני יכול להבין את מה שהם עושים, אבל זה לא אומר שאני מסכים איתם" היות שבני הנוער "... מרגישים לבד, שבאים לרצוח בהם ואנחנו הופכים ומציגים הפוך את כל התמונה. במצב שכזה אני יכול להבין אותם" היא אמירה אשר מעניקה לגיטימציה לפעולות האלימות, ודאי כאשר אמירה כזו מגיעה מפיו של "אב רוחני".
94. "להבין" את פעולות "תג המחיר", פירושו כי קיימת הצדקה לביצוע הפעולות, והעובדה שהתובע הוסיף כי "זה לא אומר שאני מסכים איתם" אינה משנה את המסר העולה מדבריו, ונראה כי מדובר בניסיון לחלץ בין הטיפות, היינו לקרוא לביצוע פעולות אלימות ברמיזה או בקריצה, אך תוך הסתייגות כביכול, ייתכן בשל המשמעויות המשפטיות והציבוריות הנלוות לתמיכה בפעולות "תג מחיר".
95. כמו כן, התובע הכתיר את הפעולות שבהן נקטו אותם בני נוער כהצלחה, היות שלדבריו אותן פעולות הצליחו לייצר הרתעה גם בקרב הפלסטינים וגם בקרב כוחות הביטחון, וזכור התובע אמר שהמטרה הראשונה של הועד היא לייצר הרתעה, ולכן אמירה זו היא בבחינת מתן חיזוק חיובי ועידוד לביצוע הפעולות אשר לכאורה השיגו את המטרה (והיא לייצר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

הרתעה), ואילו "סיבוב הפרסה" שעושה התובע בהוספת המשפט "אבל כיוון כזה אינו יכול להיניב פירות" איננו משכנע ודומה כי נאמר מן השפה ולחוץ, גם, כאמור, בשל ההשלכות שיש לאמירה מסוג זה.

96. לא זו אף זו, במסגרת דיון ההוכחות, ביקשה התובעת להגיש כתבה שפורסמה באתר nrg ביום 15.5.15 שכתרתה "ועד מתיישבי שומרון ייסגר החודש בשל בעיות תקציב" (סומנה נ"ל); ב"כ התובע התנגד להגשת הכתבה, היות שהכתבה לא גולתה במסגרת הליכי גילוי המסמכים, ובעניין זה קבעתי כי שאלת הקבילות תידון במסגרת פסק הדין.

97. לאחר עיון, סבורני כי יש לקבל את המסמך כראיה בתיק. ראשית, בית המשפט רשאי לקבל כראיה גם מסמך שלא גולה במסגרת גילוי מסמכים ובלבד שהיה הצדק סביר למחדל (תקנה 114א' לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984).

98. במקרה הנוכחי, טוענת הנתבעת כי המסמך לא היה בידיה בעת גילוי המסמכים. טענה זו לא נסתרה. אמנם על בעל דין לאסוף ראיותיו עוד לפני שלב גילוי המסמכים. עם זאת, בית המשפט רשאי כאמור להתיר הגשת מסמך גם אם לא גולה.

99. כמו כן, מדובר בכתבה עיתונאית שבמסגרתה מופיעים דברים שאמר התובע בעצמו ועל כן אין מדובר במסמך חדש ומפתיע, במובן זה שלא ניתנה לתובע הזדמנות להיערך אליו, אלא התובע עומת עם דברים שהוא עצמו אמר במסגרת אותו ראיון עיתונאי (ודוק: מדובר בדברים הדומים לדברים שהתובע אמר בראיונות אחרים, כדוגמת הראיונות שצוטטו בהרחבה לעיל). כמו כן, במסגרת חקירתו הנגדית, אישר התובע כי אמר את הדברים שציטטו בפניו מתוך עמ' 2 לכתבה (פרוט' 8.9.19, עמ' 8, ש' 8-11).

100. לפיכך, יש לקבל כראיה את הכתבה המדוברת שסומנה כאמור נ"ל.

101. לגופו של עניין, במסגרת כתבה זו, צוטט התובע כאומר את הדברים הבאים: "מדובר בגוף שנוכחותו במפה הפוליטית חיונית והכרחית (הכוונה לוועד מתיישבי השומרון – י"ד) לאור הימצאותם של גופים דומים מהצד השני של המפה, במיוחד בהיותו מסוגל לבצע פעולות שאינן לרוחם של גורמים בממשלה או בממסד באופן כללי. מדובר בפעולות שהרשויות המקומיות ביהודה ושומרון ואפילו מועצת יש"ע נרתעות מלבצע מסיבות מובנות. חלק מהפעולות אינן ממוסדות לגמרי, ולפעמים הן אפילו מצויות בתחום האסור. לכן מצער מאוד שפעילותו של הוועד תגיע לסיומה. סחפנו אחרינו מועצות ובתי ספר להשבתה, ועלינו להפגין בירושלים נגד ההקפאה, הפגנו בצמתים ובכבישים, חסמנו צירים – אלו פועלות (השגיאה במקור) שמועצות לא מסוגלות לעשות בגלל הקושי המשפטי והציבורי".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

102. הנה כי כן, התובע אומר מפורשות כי ועד מתיישבי השומרון שבראשותו מבצע פעולות אשר מצויות "בתחום האפור" בשל "הקושי המשפטי והציבורי" ושהרשויות המקומיות ביו"ש ואפילו מועצת יש"ע נרתעות מלבצע.

103. כאשר נשאל התובע במסגרת הקירתו הנגדית איזה פעולות נרתעת מועצת יש"ע מלבצע כמפורט בכתבה, השיב: "יכול לשלוח מהמותן דוגמאות, פעלנו נגד משרד התחבורה בראשו עמד מר כץ, על בעיות תחבורה ציבורית בשומרון, ואז המועצה שומרון ומועצת יש"ע קיבלו טלפונים נזעמים בקולו של העומד בראש המשרד ישראל כץ כולל תפקידים אחרים, איך הגופים האלה מעיזים לפעול נגד. זה למשל דברים שמועצת יש"ע או מועצה אזרית שומרון לא יכולה לעשות. דוגמא נוספת השבתות של בי"ס, אנו הצלחנו אמנם לא בדרך פורמלית, שישתתפו איתנו סדרה שלמה של בתי ספר, בהפגנות כולל מול משרדי ממשלה בקשר להקפאת הבניה ביו"ש ולצורך כך הפעלנו את מועצות התלמידים" (פרוט' 8.9.19, עמ' 9, ש' 10-17).

104. בכל הכבוד, עדותו של התובע בהקשר זה אינה מהימנה עלי. בראיון מדבר התובע על פעולות "בתחום האפור", אשר יש להן "קושי משפטי וציבורי" ובכל הכבוד קשה להאמין כי מדובר בהשבתה של בתי ספר או פעולות כנגד משרד התחבורה (שהתובע כלל לא פירט מה הן) ואשר הן לכאורה פעולות לגיטימיות לחלוטין.

105. ואם לא די בכל האמור עד כה, הרי הנתבעת צירפה פרסומים שונים שפורסמו על ידי ועד מתיישבי השומרון שבראשו עמד התובע ושמהם עולה לכאורה כי הוועד מעודד וקורא לבצע פעולות תג-מחיר.

106. כך לדוגמא, הנתבעת צירפה צילום מסך מאתר האינטרנט של ועד מתיישבי השומרון (נספח 4 לתצהיר הנתבעת) שבו נכתבו הדברים הבאים: "ערבות הדדית – כן, יש המכנים זאת "תג מחיר" אנו מאמצים יותר את ההגדרה של "ערבות הדדית". כאשר פוגעים בישוב, או במבנה בישוב ברחבי יש"ע, לא פוגעים רק בנקודה מסוימת. פוגעים במאמצו להיאחז ביהודה ושומרון, לפתח את היישובים שלנו, לחיות חיים נורמליים של בניה וצמיחה.. 'מילים יפות, מה זה שייך לחסימת כבישים? מה זה שייך לפגיעה בערבים?' שאלות קשות התשובה נוגעת להתנהלות שלנו כוועד מתיישבי השומרון. אנו כוועד קוראים לציבור, עוזרים בארגון, מיידעים, אין לנו אפטרופסות על היישובים, איננו שופטים לא מגנים ולא מחלקים צל"שים וגם האמת, לא מצאנו את הנוסחה הגואלת מה ישמור על הארץ שלנו ולכן אנו מאמינים שגבולות המאבק רחבים".

107. בנוסף, צירפה הנתבעת מודעות שפרסם ועד מתיישבי השומרון בראשות התובע בעיתון "קדומידעי" של היישוב קדומים. באחת המודעות שעליה מתנוסס שמו של התובע כ-"יו"ר ועד מתיישבי השומרון בני קצובר", נכתבו, בין היתר, הדברים הבאים: "ערבות הדדית כמפתח לניצחון... כמה פעמים שמעת על הרס מאחז ביו"ש ואמרת לעצמך: אם הייתי ליד, אם היה לי זמן, אם לא הייתי מפחד להיעצר, אם הייתי יודע מה באמת יכול לעזור הייתי מגיע לעזור,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

אבל...!?!... בימים אלה מתבצעת סדרת פעולות הרס במאחזים בשומרון בנימין ויהודה... הגיע הזמן לשנות את צורת המאבק!..."; יצוין כי מודעה זו מדרבנת מתיישבים לצאת ולבצע פעולות מחאה בדמות חסימת צמתים, בניית מאחזים ועריכת טיולים של בני נוער במקומות לא שגרתיים על מנת לגרום ל"עומס אדיר על כוחות ההרס".

108. במודעה נוספת שפרסם ועד מתיישבי השומרון בנוגע לפשיטה של המשטרה וכוחות יס"מ על קראוון ביצהר, נכתב, בין היתר, כי: "במקום התפתח עימות אלים שבסופו הרסה המשטרה את הקראוון אחרי שלא הצליחה להעלותו על המשאית. תוך כדי אירוע נחסמו צירים בסביבה ולאחר מכן פרצו שריפות רבות. זו דוגמא אמיתית שגבולות המאבק נקבעים על ידי המתיישבים".

109. זה המקום לציין כי התובע נשאל במסגרת חקירתו הנגדית לגבי המסרים שהועברו באמצעות המודעות הני"ל ואילו התובע התנער מאחריותו לדברים שנכתבו במודעות, כדלקמן: "כן, שני דברים, לא אני חתום על זה אלא הועד, היתה מנג'לית בשם אסתר כריש, זאת שניסחה את זה, היתה אשת מעשה, אכפתית, שהצד המעשי יש לו חשיבות גדולה ביותר, ניסתה לשדר באיגרת זו (שאלתי ואף נזעקתי בצורה מסוימת כי אני מודה שהניסוח איננו מוצלח), קראתי אותה לסדר, החסבר שלה רציתי לשדר את הצורך במעשים בהבדל מדיבורים, המחשתי זאת בהודעה שכתבתי. כך היא אמרה. אני ביקשתי ממנה אחרי עוד תקרית, שאין עוד נוסח כזה ללא אישורי. עד אז לא רציתי לסרב את המערכת. כל שני וחמישי בתדירות גבוהה הוצאנו פרסומים באותה תקופה. לאחר שני איגרות שלי לא נראו, ביקשתי ממנה להפסיק להפיץ אגרות ללא אישורי וזה בוצע. זה איגרת של קדומים, היא גרה שם. זה בתפוצה רחבה בישוב בו היא גרה, לא בכל ישובי השומרון" (פרוטי 8.9.19, עמ' 10, ש' 18-32).

110. בנוסף, התובע העיד כי לפני שהמתיישבים החלו בפעולות ההתנגדות לפינוי יישובים, עבר בכל יישובי מועצת שומרון ו- "אמרנו בצורה הכי מפורשת לא אלימות. עשינו פעולות הכנה כדי שדברים כאלה, מצד אחד אנו חייבים לפעול, מצד שני פעלנו שכדי אלימות לא תכנס לתחומי פעולה"; וכך ".... נקטנו בפעולות רבות כדי שלא תהיה זליגה".

111. כמו כן, העיד התובע כי הופצו חוזרים שבהם ניתנה הוראה שלא להיכנס לכפרים ערביים (פרוטי 8.9.19, עמ' 9-10, ש' 24-28, 1-17), אולם התובע לא הציג חוזרים כאמור. כמו כן, לטענת התובע, הגם שלא נכתב בפרסומים הני"ל מפורשות שלא לבצע פעולות אלימות, העביר התובע את המסר שלא לנקוט באלימות במסגרת הופעות שערך ביישובי המועצה ובבתי ספר, היות שלטענתו העדיף ערוצים אחרים (פרוטי 8.9.19, עמ' 11, ש' 1).

112. בכל הכבוד, קשה לתת אמון בדברים אלה, כאשר שמו של התובע כיו"ר הועד מתנוסס על המודעה והוא מכהן בתפקיד כה מרכזי בעמותה, וכן לנוכח אותם הדברים הדומים שהתובע אמר בהקשר זה במסגרת הראיונות העיתונאיים עמו שעליהם פורט בהרחבה לעיל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

113. הנתבעת צירפה גם מודעה מאתר האינטרנט של ועד מתיישבי בנימין שבה נכתבו הדברים הבאים אשר קשורים גם לוועד מתיישבי השומרון, כעולה מהם, כדלקמן: "המלחמה החלה!! חשש כבד לפינוי היום ראשון במספר מקומות ברחבי יהודה ושומרון!!! ערבות הדדית!!! תג מחיר כי לא פעולה מצידם תהיה בעז"ה גם תגובה מצדנו!!!... ועד מתיישבי בנימין מתארגן יחד עם ועד מתיישבי שומרון למניעת ההרס". אין ראייה לכך שהתובע או אנשים אחרים בוועד מתיישבי השומרון התנגדו מפרסום זה של ועד מתיישבי בנימין אשר קושר אותם לנאמר בפרסום, או כי מי מהם הכחיש את האמור בזמנו או בכלל.

114. ואם לא די בכך, הנתבעת צירפה גם כתבה שפורסמה בעיתון "הארץ" ביום 16.9.11 ושכותרתה "רשם העמותות לעמותת הימין שהשוותה בין אירופאים לנאצים: חרגת ממטרותיכם" (נספח 2 לכתב התביעה) ושבמסגרתה נכתבו, בין היתר, הדברים הבאים: "משרד רשם העמותות נזף בוועד מתיישבי השומרון, עמותת ימין הנתמכת בכספי ציבור באמצעות המועצה האזורית שומרון, וקבע שהיא חרגה ממטרותיה הרשומות. במסגרת בדיקה של הרשם על טענות שהועברו אליו בנוגע לפרסומים מטעם העמותה המעודדים ביצוע פשעי שנאה והתפרעויות, הוא קבע כי העמותה לא הכחישה מעורבות בפעילויות אלה".

115. עוד צוין בכתבה כי רשם העמותות פתח בחקירה בעקבות תלונה שהתקבלה אצלו ע"י מכון "מולד" המזוהה עם ארגוני השמאל (ושדו"ח שלו אשר קושר בין התובע לוועד מתיישבי השומרון לבין פעולות "תג מחיר" צורף כנספח 5 לכתב ההגנה), וכי בתלונה זו נכתב שהעמותה הפיצה פרסומים שונים בנוגע ל-"פעולות תג מחיר" וכי רשם העמותות קבע כי "תכניות העבודה שפרסם ועד העמותה קודמת להתפרעויות וחסימת כבישים, ואף מספקת לתושבים מפות עזר עם הוראות מפורטות היכן לפעול על מנת לוודא מגיעת בפעילות כוחות הביטחון" חורגות ממטרות העמותה.

116. עוד נכתב בכתבה זו כי "על פי הרשם, העמותה לא הכחישה את מעורבותה בכל הפעילויות שנמנו, אך טענה כי 'פעילותה כנגד ארגוני שמאל החותרים להריסת ההתיישבות הינה בגדר מטרתיה, בהיותה חינוך להתיישבות. כך גם לגבי מאבק בפעולות הריסת בתים בהתיישבות, ולגבי מאבק באלה המחרימים את ההתיישבות באופן זה או אחר".

117. כתבה נוספת שצירפה הנתבעת בהקשר זה היא כתבה שפורסמה בעיתון ידיעות אחרונות ביום 16.1.10 (נספח 3 לכתב ההגנה) ושבה נכתב כי ועדת השקיפות בכנסת ערכה דיון בשאלה האם מיליוני שקלים מכספי משלם המיסים הועברו בסתר לעמותות התומכות בפעולות "תג מחיר" כנגד המדינה, וכתבה זו מתייחסת, בין היתר, לוועד מתיישבי השומרון שבראשו עמד התובע.

118. הנתבעת צירפה גם את פרוטוקול הוועדה (נספח 4 לכתב ההגנה) ובמסגרתו מצטטת יו"ר הוועדה, ח"כ סתיו שפיר, דברים שאמר התובע לכאורה בראיון עם רזי ברקאי כאשר נשאל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

האם יסכים להסגיר לידי השב"כ אנשים אשר שורפים כרמים של ערבים, מרססים כתובות נאצה ומשליכים בקבוקי תבערה, ועל כך השיב לכאורה התובע: "תראה אם תהיה פה פגיעה בעליל, שחור לבן, ברכוש של ערבי, ייתכן שאני אסגיר, אני לא גיבשתי דעה בעניין הזה. אם זו פגיעה בנפש ודאי ודאי, אלימות כלפי חיילי צה"ל סיכוי גבוה מאוד".

119. כל הכתבות והאסמכתאות שהבאתי עד כה לעיל מתוך חומר הראיות, מובילות למסקנה שלפיה גם אם התובע לא נטל באופן אישי חלק בפעולות "תג מחיר", הרי שהתובע תמך, בין אם בצורה מפורשת ובין אם בצורה מרומזת, בביצוע פעולות תג מחיר (אשר כונתה, בין היתר, על ידי ועד מתיישבי השומרון "ערבות הדדית", כאמור), וזאת על דרך של העברת מסרים שלפיהם אין טעם לפגוע רק ברכוש כי הדבר לא מוביל להרתעה, כי הוא מבין ללבם של בני הנוער אשר פועלים באלימות כנגד ערבים, כי הוא נמנע מלגנות פעולות כאמור וכי הוא לא גיבש דעה בשאלה האם יסגיר בני נוער אשר פגעו ברכוש של ערבי ולא בטוח שיסגיר גם בני נוער אשר נהגו באלימות כלפי חיילי צה"ל.

120. כמו כן, הוכח כי הוועד שבראשו עמד התובע קרא לביצוע פעולות "ערבות הדדית" שלגביהן נכתב מפורשות כי הן בבחינת לשון נקייה לפעולות "תג מחיר". הדברים ברורים ומזכירים בעד עצמם ודומה כי אין צורך להכביר מילים מעבר לכך.

הגבול שבין סאטירה לגיטימית לבין לשון הרע

121. כאן המקום לשוב ולהתייחס להקשר שבו פורסם הפרסום המכפיש לכאורה. מדובר כאמור במערכון סאטירי, אשר שודר במסגרת תכנית סאטירית.

122. בניגוד לדיווח חדשותי, כתבות תחקיר, סרטים דוקומנטאריים וכיוצא באלה, סאטירה איננה מתיימרת להציג אמת עובדתית של המציאות, אלא לוקחת רעיון, התנהגות וכי, הקיימים במציאות, ולצרכי ביקורת, שמה אותם ללעג באמצעות טכניקות שונות, כגון אירוניה, סרקזם, פרודיה, הגזמה, הקצנה ועוד.

123. לפיכך, גם אם אירועי האמת שהוצגו במערכון וההתנהלות של השחקנים במערכון, לא תואמת במאת האחוזים את פועלו והשקפת עולמו של התובע בכל הנוגע לפינוי יישובים ופעולות תג מחיר, אין בכך כדי להפוך את המערכון לכזה אשר פרסומו עולה כדי לשון הרע כנגד התובע, היות שמדובר במערכון סאטירי אשר כל מהותו הוא שימוש בכלים הנוכחים לעיל כדי להעלות ביקורת ואיננו מתיימר להציג אמת עובדתית.

124. כפי שפורט בהרחבה לעיל, התובע קשור לכל הנושאים והאלמנטים שהוצגו במערכון. לפיכך, הבחירה בו לדמות ה"סב הרוחני" של שאר הדמויות במערכון, כולם נערים צעירים, לא הייתה מנותקת מהמציאות. מסקנה זו נכונה גם אם ניתן היה להציג במערכון כ"סבא פוגרום" דמויות אחרות במקום התובע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

125. בהקשר לקו הגבול שבין סאטירה ללשון הרע, יפים דבריו של כב' הנשיא בדימוס השופט א' ברק, במסגרת ע"א (עליון) 4534/02 רשת שוקן בע"מ ואח' נ' אילון לוני הרציקוביץ' (פורסם בנבו, 4.3.04) (להלן: "עניין הרציקוביץ'"), שבו נדון המתח שבין זכותו של אדם לשם טוב לבין חופש הביטוי בהקשר של פרסום מסוג סאטירה: "מבחינה פרשנית המשקל של חופש הביטוי מתחזק כאשר עסקינן בביטוי כגון ביקורת, סאטירה, פרודיה, טור דעות, שמטרתו בעיקר לעורר ויכוח ציבורי, אך הוא חף מיומרה להציג אמת עובדתית. כאשר מדובר בהבעת דעה מסוג זה, הגבלת חופש הביטוי פוגעת בצורה קשה בקיומו של 'שוק רעיונות' חופשי, בצורך להגשמה עצמית ובלב לבו של השיח הדמוקרטי. סאטירה, לשם הדוגמה, בהיותה צורת ביטוי בוטה ועוקצנית, נועדה לעורר פרובוקציה, להתריס ולעיתים אף להתסיס על מנת ליצור דיון ציבורי... מטבע הדברים, סאטירה נוקטת לשון הגזמה ונעזרת באמצעים אמנותיים, כגון משל, אלגוריה ומטאפורות בוטות... החשש לפגיעה בשמו הטוב של אדם נחלש במידת מה, כיוון שהקורא הסביר מבין שייחוס תכונות נובע מהתרשמות של המפרסם ואינו אבסולוטי" (פסקה 11 לפסק הדין).

126. הנה כי כן, גם בפסק הדין בעניין הרציקוביץ' נקבע כי טבעה של סאטירה הוא לעורר ביקורת או להביע דעה בצורה עוקצנית באופן אשר ממנו ברור לאדם הסביר כי אין מדובר בהצגת אמת עובדתית ואבסולוטית, ולדידי גם במקרה זנא המסר העולה מהמערכון הוא כי מדובר בהבעת דעה עוקצנית של יוצרי התכנית ולא בהצגת אמת עובדתית.

127. בפסק הדין בעניין הרציקוביץ' נקבע כי גם לסאטירה יש גבולות ובמקרים מסוימים תגבר זכותו של אדם לשם טוב על חופש הביטוי: "אולם בצד המשקל שניתן לחופש הביטוי בעת עריכת האיזון הראוי בעניין 'הבעת דעה מהסוג הטוהר', יש לזכור כי גם ביטוי כזה עלול לפגוע בכבודו של אדם ולבזותו. אין לאפשר כל השתלחות פוגענית ולו מכיוון שהיא חוסה תחת הסוגה של פרודיה או סאטירה. העלבות והכפשות אינן מוגנות. במקרים כאלה תגבר זכותו של התובע לשם טוב" (פסקה 12 לפסק הדין).

128. בהקשר זה הדגיש בית המשפט העליון כי "כאשר מדובר בביטוי ציורי, סאטירי או פארוזי, משימה זו מורכבת. מטבע הדברים, ביטויים אלה נעזרים בלשון ציורית, במוטיבים, בהגזמה ובעיוות המציאות עד כדי גיחוך. פירוש מילולי של הביטוי יוביל למסקנות מוטעות, כיוון שהוא מפשיט מן הביטוי את אופיו המטאפורי".

129. לכן, קבע בית המשפט העליון כי יש לייחס לביטוי את המשמעות הסבירה של המילים לפי הקשרן, תוך התחשבות באופייה של הסוגה ובהתאם לתפיסות מקובלות של האדם הסביר, וככל שבית המשפט נתקל בקושי פרשני, עליו להעדיף את הפרשנות שלפיה הביטוי איננו עולה כדי לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

130. הנתבעת טענה כי המערכון אינו עולה כדי לשון הרע בהיותו פרסום סאטירי, ולטענתה, להבדיל מהפרסום אשר נדון בפסק הדין בעניין הרציקוביץ' ושבמסגרתו נקבע כי הפרסום אשר השווה את מר הרציקוביץ' לעכבר ביבים נועד להשפילו ולבזותו, הרי שבמקרה דנא כלל לא מדובר ב-"השמצות פרועות" אשר נועדו לבזות את התובע, ואם בפסק הדין בעניין הרציקוביץ' נקבע כי ההשמצות אינן עולות כדי לשון הרע בהיותן סאטירה, אזי מקל וחומר שבמקרה דנא אין מדובר בפרסום העולה כדי לשון הרע, ובפרט בהתחשב בכך שתמונתו של התובע הופיעה על גבי המסך למשך שניה אחת בלבד.

131. אני מסכים עם טענות הנתבעת כי השוואה למקרה הרציקוביץ' מעלה מסקנה כי מקל וחומר אין לראות במערכון מושא התביעה דנא משום לשון הרע כלפי התובע.

132. התובע כונה במערכון "מזגין היישוב", ביטוי אשר נועד לתאר את "תפקידו" של התובע ביישוב הדמוני החדש.

133. התובע טען כי הנתבעת הדביקה לו את הכינוי "מזגין היישוב" לצד הביטוי "סבא פוגרום" וכי יש בשני ביטויים אלה כדי לקשור את התובע למעשי אלימות קשים, לבזותו ולהשפילו בעיני הבריות, לפגוע במשלח ידו ולעשותו מטרה לשנאה ולעג בעיני הבריות. מנגד, טענה הנתבעת כי "מזגין היישוב" הוא תואר היתולי אשר אינו עולה כדי לשון הרע.

134. לגבי המילה "פוגרום", שלצד המילה "סבא", עוד אתייחס בהמשך פסק הדין. לגבי כינוי התובע כמי שמכהן ביישוב הדמוני בתפקיד "מזגין היישוב", ביטוי זה רחוק מאוד מלחצות את גבולות המותר במסגרת חופש הביטוי שיש לאפשר במסגרת מערכון סאטירי.

135. במסגרת חקירתו הנגדית של מר זהבי מטעם הנתבעת, ציין מר זהבי כי "מזגין היישוב זה נון-סנס" (פרוט' 8.9.19, עמ' 22, ש' 24), וכאשר נשאל מה זה "נון-סנס", הפנה אל ההסבר המופיע בתצהירו ושילפיו מדובר בהומור "שבו משולבות אסוציאציות מהירות שבמהותן ישנו הוצאת תכנים מהקשר הרגיל שלהם ואפילו מכל הקשר שהוא" (סעיף 4 לתצהיר מר זהבי).

136. בנוסף נכתב בתצהירו של מר זהבי כי "יצוין כי הביטוי 'מזגין היישוב' הוא ביטוי הומוריסטי חסר משמעות וגם התובע אינו טוען אחרת. ראשי-התיבות 'מזגין היישוב' מלגלים על השימוש בראשי-תיבות בניב הדיבור הצבאי, שאותו סיגלו גם המתנהלים" (ר' סעיף 25 לתצהיר זהבי). הסבריו של מר זהבי מקובלים עליי ונדמה כי הדברים לא טעונים אפילו הסבר מיוחד, שכן הם ברורים ועולים מהטקסט.

137. יצוין כי התובע לא טען כי קיימת משמעות אחרת לביטוי "מזגין היישוב" אלא טען מדובר בביטוי "תמוה", וגם במכתבים ששלח בא כוחו לנתבעת נכתב כי: "מרשי מעולם לא שימש בתפקיד 'מזגין היישוב' ואינו יודע במה מדובר" (נספחים ד'-ה' לכתב התביעה).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

138. כאמור, סבורני כי אין לייחס לביטוי "מוזגין היישוב" משמעות שונה ממה שטען מר זהבי, היינו שמדובר בביטוי הלועג לזירגון הדיבור שאותו אימצו המתיישבים ביו"ש, וכי יש לאמץ את המסקנה כי מדובר בביטוי היתולי אשר הופיע כחלק משורת "תפקידים" שממלאים חברי הישוב החדש במערכון, כדוגמת מוזגין היישוב, שמרד"ף היישוב, כמו גם דמותו של "ארכיב" שתפקידו "מתחת" היום", ולמעט התפקיד "קב"ט היישוב" שהוא תפקיד אמיתי, יתר התפקידים הם בבחינת המצאה המבוססת על השאלה מעולם החפצים הדוממים או משחקי מילים היתוליים (למשל, "מתחת" היום").

139. לכן, לדידי, אין בביטוי "מוזגין היישוב" כדי להשפיל או לבזות את התובע, בנסיבות שבהן מדובר במערכון סאטירי (כפי שפורט בהרחבה לעיל) ועל כן מסקנתי היא כי גם ביטוי זה איננו עולה כדי לשון הרע.

140. זאת ועוד, בית המשפט העליון קבע גם כי יש להביא במכלול השיקולים גם את זכותו של הנפגע מן הביטוי – האם מדובר באיש ציבור או באדם פרטי, שכן אישי ציבור נוטלים על עצמם מעצם מעמדם ותפקידם סיכונים הקשורים בהתנכלות לשמם הטוב, והדבר מתחזק ככל שלאותה דמות ציבורית יש נגישות רבה לתקשורת ואשר נמצאת במרכזו של פולמוס ציבורי (פסקה 14 לפסק הדין).

141. בית המשפט העליון חידד נקודה זו בציניו כי "מן הרגע שמתעורר דיון ציבורי שאינו במישור עובדתי, עמידותו של הנפגע צריכה להיות גבוהה יותר; עליו להיות נכון לספוג הערות ביקורתיות המתייחסות לדיון זה" (פסקה 14 לפסק הדין).

142. כפי שפורט בהרחבה לעיל, התובע הוא דמות ציבורית ידועה ומוכרת היטב בציבור הישראלי וזאת לנוכח פעילותו ומעורבותו רבת השנים בנושא ההתיישבות היהודית ביהודה ושומרון, ואין ספק כי נושא זה נמצא במרכזו של פולמוס ציבורי. כמו כן, לתובע נגישות גבוהה לכלי התקשורת והדבר נלמד מראיונות העיתונאיים שנערכו עמו (כפי שפורט בהרחבה לעיל), השתתפותו של התובע בסרט הדוקומנטרי "המתנחלים" וכיוצא באלה.

143. משכך, סבורני כי התובע איננו יכול לעמוד במרכזו של פולמוס ציבורי בנושא כה רגיש ולצפות להיות חסין מפני ביקורת, לרבות ביקורת סאטירית המובאת בצורה עוקצנית כפי שנעשה במסגרת המערכון מושא התביעה דנא.

144. בהינתן שהדיון שהתעורר במסגרת המערכון איננו דיון במישור העובדתי, כי אם דיון סאטירי והומוריסטי, אני סבור שעמידותו של התובע צריכה להיות גבוהה ועליו להיות נכון לספוג הערות ביקורתיות ועוקצניות המתייחסות לפעילותו הציבורית, וכפי שהיטיב לבטא זאת מר זהבי: "אני חושב שאדם שנמצא בתקשורת במשך שנים, וזה ראש מועצה או ארגונים או

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-01-57752 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

ועדים, הוא אדם שיכול להכיל יותר מהאדם הרגיל ובגלל שהוא שם עצמו בעיני הציבור, אני מרשה לעצמי, כמערכת, לשים אותו בעיני הציבור באותו נושא" (פרוט' 8.9.19, עמ' 25, ש' 1-3).

השימוש במילה "פוגרום" וייחוסה לתובע כחלק מצירוף המילים "סבא פוגרום"

145. אייחד את הפרק הבא לדיון במילה "פוגרום", אשר הופיעה במערכון כחלק מהכינוי "סבא פוגרום" אשר הודבק לתובע.

146. כאמור, לטענת התובע, הביטוי "סבא פוגרום" גרם לו להצטייר בפני הציבור כמי שקשור למעשי האלימות הקשים ששודרו במסגרת המערכון ואף כאחראי להם מתוקף תפקידו כ"סבא פוגרום", וכי דברים אלה קיבלו משנה תוקף על רקע פרשיית שריפת הבית בדומא, שבו נשרפו למוות ילדים פלסטינים ואשר כוונתה בתקשורת "פוגרום".

147. עוד לטענת התובע, השימוש בביטוי "סבא פוגרום" מעיד על כוונת הנתבעת לפגוע בתובע שכן ביטוי זה גורם לכל יהודי לזיכרונות קשים של מעשי פוגרום בעם ישראל, וזאת הגם שהתובע מעולם לא היה מעורב בפוגרום או בפעילות פלילית מהסוג הנזכר בתכנית ואינו מכיר את הדמויות (אשר אותן מכנה התובע "כהניסטים קיצוניים") אשר הופיעו במערכון.

148. מנגד טענה הנתבעת כי מדובר בביטוי סאטירי אשר אינו עולה כדי לשון הרע, וכי השימוש במילה "פוגרום" כחלק מתיאורו של התובע אינה פוגענית או בלתי מידתית בנסיבות העניין וזאת לאור התבטאויות קודמות של התובע אשר מעידות על כך שהתובע תומך בביצוע פעולות "תג מחיר", כפי שפורט בהרחבה לעיל.

149. בטרם אתייחס לטענות הצדדים, אעמוד תחילה על משמעותה של המילה "פוגרום".

150. לפי מילון אבן שושן, "פוגרום" היא המילה הלועזית למילה העברית "פרעות", ופירושה המילוני הוא "קבץ מאורגן במיעוט חברתי". כמו כן, לפי אתר "מילוג – המילון העברי החופשי ברשת", משמעות המילה פוגרום היא "מעשי אלימות והרג שעושים המופנים נגד קבוצה אתנית או דתית".

151. בנוסף, באתר "וויקיפדיה" נכתב כי פוגרום היא "פעולה קבוצתית אלימה כנגד קבוצה אתנית או דתית מובלט בידי תהמון (אך לעיתים בעידוד השלטונות), במטרה להביא לפגיעה חסרת הבחנה בנפש וברכוש של הקבוצה הנפגעת, בדרך כלל יהודים. במונח נעשה שימוש נרחב לתיאור התנכלויות הגזעניות רחבות היקף כלפי יהודים כקבוצת מיעוט שונה וזרה במזרח אירופה, על ידי קבוצות מאורגנות או ספונטניות. פעולות אלו נבעו מעידוד ציבורי של רעיונות אנטישמיים, וזכו לעיתים קרובות לעידוד השלטונות. המילה נעשתה נפוצה במשמעות זו לאחר הפוגרומים שנעשו בדרום האימפריה הרוסית בשנים 1881-1884 (הסופות בגג) ופרעות קישינב".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

152. המילה "פוגרום" היא, אפוא, במונח המסורתי והקלאסי שלה, מילה בעלת משמעות קשה מאוד, המבטאת מעשי אלימות קשים המונעים משנאת קבוצות מיעוט על רקע דתי או גזעני, וקרובת במשמעותה לביטויים הקשורים באנטישמיות, גזענות ורדיפה.

153. עם זאת, מאחר שהשימוש במילה "פוגרום" במקרה דנא נעשה במסגרת הכינוי שניתן לתובע, "סבא פוגרום", במסגרת המערכון המדובר, יש לתור אחר המשמעות של מילה זו בהקשר הנ"ל.

154. לדידי, המשמעות שיש ליתן למילה "פוגרום", במסגרת הכינוי "סבא פוגרום", בהתחשב בהקשר הרלוונטי, שהוא המערכון, היא אותם המעשים שהמתישבים במערכון במסגרת קטעי האמת נראים כמבצעים לרבות המעשים עליהם הם מדברים, גם אם בקריצת עין.

155. כזכור, בקטעי האמת ששודרו בתחילת המערכון שמתחיל בחלק ממהדורת חדשות ובקטעים ששולבו לאחר מכן במערכון עצמו, נראים מעשים מהסוג של ניפוץ שמשות של רכב ואוטובוס, החטפת סטירות לחי לפלסטינים, התנגדות אלימה לפינוי יישובים ויידוי אבנים לעבר כוחות הביטחון. כמו כן, במסגרת ראיון שנערך עם "דרדאלי", הוא נשאל על שריפת מסגד, כאשר ישנה אולי רמיזה מצדו ב"קריצת עין" במסגרת דבריו כי הדובר נעשה על ידי מתיישבים יהודים.

156. לפיכך, נשאלת השאלה האם שילוב המילה "פוגרום" בכינוי שקיבל התובע במערכון ואשר נכתב על רקע תמונתו, ובהקשר הכולל של מערכון המציג מעשי אלימות שונים כלפי רכוש, חוסה תחת הגנת חופש הביטוי או שמא ביטוי זה חורג מגבולות הסאטירה ומקים חבות לנתבעת כלפי התובע בגין לשון הרע.

157. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובחומר הראיות בתיק, נחה דעתי כי גם המילה "פוגרום", כחלק מהכינוי "סבא פוגרום" חוסה תחת חופש הביטוי ולא מקימה במקרה דנא עילה לתביעה בגין פרסום לשון הרע.

158. כפי שתואר בהרחבה בפסק הדין כנזכר לעיל, התובע נמצא כמי שתמך, בין במפורש ובין במרומז, בביצוע פעולות של "תג מחיר", שעניינן פגיעה ברכוש.

159. בנסיבות אלה, הכינוי של התובע כ"סבא פוגרום", אשר הופך אותו לדמות ה"אב הרוחני" של שחקני המערכון, אשר להם או למתיישבים צעירים כמותם ("נוער הגבעות") מיוחסות פעולות אלימות מהסוג שנראו במערכון (וזאת גם אם השחקנים עצמם לא מבצעים פעולות אלימות כלשהן במערכון), הוא סביר ואין בו כדי להוות לשון הרע כלפי התובע וזאת כאשר מדובר במערכון סאטירי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

160. ה"פוגרום" שהתובע כביכול "אחראי" לו במסגרת המערכון, בתור "אב רוחני", הוא כאמור מעשי האלימות הנראים במערכון, שעיקרם פגיעה ברכוש, מעשים שהתובע תומך בהם ואין הכוונה במערכון ליחס לתובע מעשי פוגרום במובן הקלאסי והמסורתי של מילה זו, שמשמעותו קשה בהרבה.

161. אני ער לכך שבמערכון קיימים גם קטעי אמת של סטירות לחי מצד מתיישבת כלפי מי שנחזים לחיות פלסטינים ועניין זה חורג מגדר הפגיעה ברכוש, אולם, כאמור, מדובר באלימות פיזית ברף נמוך ביותר.

162. על רקע התבטאויות התובע ביחס לאופי ההתנגדות והפעילות הלגיטימית בעיניו מצדם של המתיישבים היהודים ביו"ש, כפי שפורט לעיל בהרחבה בפסק הדין (הכולל לכל הפחות גם ידוי אבנים על כפרים ערביים עם רמיזה ליותר מכך), אין לראות בהצגת התובע במסגרת מערכון סאטירי, כ"אב רוחני" כביכול של צעירים או מתיישבים המבצעים גם מעשים מסוג זה (סטירות לחי), משום לשון הרע כלפיו.

163. יש לזכור כי אחד האלמנטים הלגיטימיים של הסאטירה הנו הגזמה. לפיכך, דמות אמיתית, כגון איש ציבור, אשר דמותו מופיעה במערכון סאטירי, בהגדרה, תופיע דמותו בצורה מוגזמת, בין אם מבחינת המראה, בין אם מבחינת המעשים שעושה אותה דמות במערכון ובין אם מבחינת האמירות של אותה דמות במערכון והדעות שהוא מוצג כמחזיק בהן.

164. הצופה הסביר, אשר מבין כי מדובר במערכון סאטירי, לא באמת סבור, אפוא, כשהוא צופה במערכון מסוג זה, כי הדמות האמיתית מתנהלת בדיוק כפי שהיא מוצגת במערכון, אלא מבין כי ישנו אלמנט של הגזמה.

165. בסאטירה, כאשר הליבה יש בה מן האמת והדמות האמיתית שמוצגת קשורה לנושא, אלמנטים שונים של הגזמה הנם לגיטימיים ואינם יכולים להוליד עילת תביעה בלשון הרע.

סוף דבר

166. אשר על כן, התביעה נדחית, הן בפן הכספי והן למתן צווי העשה.

167. בנסיבות, זכאית הנתבעת, שזכתה בדינה, להוצאות משפט. בהתחשב בתוצאה, בהיקף הכספי של התביעה, במשך ההתדיינות, בהיקף המסמכים והליכי הביניים, וכן בנסיבות העניין, אני מחייב את התובע לשלם לנתבעת שכר טרחת עו"ד בסך של 20,000 ₪.

ניתן היום, ח' טבת תש"פ, 05 ינואר 2020, בלשכתנו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 57752-01-18 קצובר נ' שידורי קשת בע"מ

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive script.

יאיר דלוגין, שופט

27 מתוך 27